

Programmaplan implementatie Omgevingswet Nijmegen

aan de hand van de VNG-minimumlijst
mei 2020

Inhoud

Voor u ligt het *Programmaplan implementatie Omgevingswet Nijmegen*. Het programmaplan ziet met name op de acties die vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten worden uitgevoerd.

Het plan is opgesteld aan de hand van de VNG-minimumlijst, versie februari 2020 (**bijlage 1**). De VNG-minimumlijst maakt onderscheid tussen *eisen* en *adviezen*. In het plan wordt met name ingegaan op de eisen.

Inleiding Omgevingswet

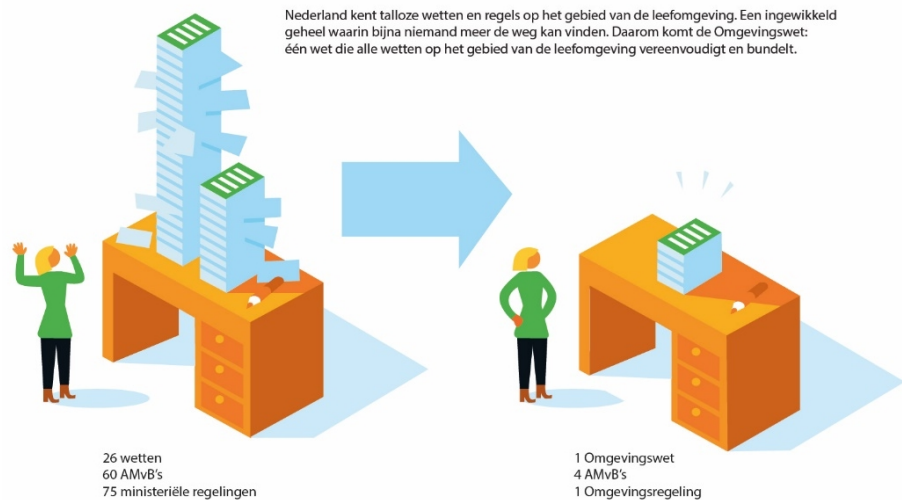
- De stelselherziening van de Omgevingswet zou moeten zorgen voor een vereenvoudiging van het omgevingsrecht (zie de afbeelding rechts).

- De stelselherziening kent vier verbeterdoelen (zie de afbeelding hieronder).

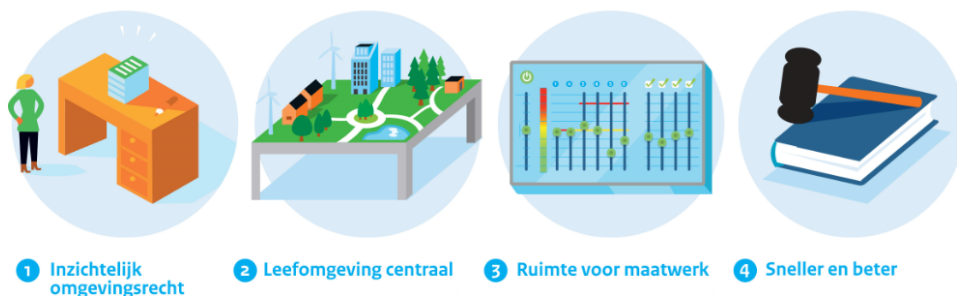
- De Omgevingswet heeft veel gevolgen voor het fysieke domein. Voor gemeenten heeft de wet met name veel gevolgen voor de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving) en de planvorming (ofwel voor de huidige bestemmingsplannen).

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld. De beoogde nieuwe inwerkingtredingsdatum is 1 januari 2022.

Vereenvoudiging van het omgevingsrecht

April 2017

VNG-minimumlijst

De VNG-minimumlijst is als volgt opgebouwd:

- I. **Algemeen**
- II. **Vergunningen & meldingen**
- III. **Toezicht en handhaving**
- IV. **Planvorming**
- V. **Programma's**
- VI. **Omgevingsvisie**
- VII. **Monitoring en evaluatie**
- VIII. **Overige**

Bij die verschillende onderdelen zijn over het algemeen iedere keer de volgende aspecten van belang:

- Inhoud, proces en techniek: wat wijzigt er qua inhoud, proces en techniek en wat moet er daarvoor gebeuren?
- Financiën: wat zijn de implementatiekosten en de structurele kosten?
- Regio: wat doen we samen met regiogemeenten?
- Communicatie extern: wat is nodig aan externe communicatie?
- Intern: wat is het interne (besluitvormings)proces (o.a. Stuurgroep GMT Omgevingswet, wethouder, college, raad)? wat is nodig qua opleiding van medewerkers en eventueel zelfs qua organisatorische veranderingen?

I. Algemeen

Bij dit onderdeel gaat het om ambities, strategie en aanpak. Wij als Nijmegen richten ons vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet op de minimale acties die moeten worden uitgevoerd, conform de VNG-minimumlijst. Daar hebben we waarschijnlijk onze handen vol aan gelet op de grote impact die de Omgevingswet heeft. Uiteraard behouden we daarbij minimaal het huidige dienstverleningsniveau. Na inwerkingtreding streven we naar verdere verbeteringen conform de verbeterdoelen van de Omgevingswet en werken we verder aan het omvormen van het tijdelijk omgevingsplan naar een definitief omgevingsplan. De financiële impact van de implementatie Omgevingswet nemen we mee in de begrotingscyclus.

II. Vergunningen & meldingen

De Omgevingswet heeft grote impact op de manier van toetsen van aanvragen omgevingsvergunningen, de samenwerking met de ODRN, werkprocessen en ICT. Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van het Rijk naar de gemeente (de 'Bruidsschat'). Ook wijzigen er toetsingskaders. Een belangrijke verandering is de verkorting van de beslistermijn voor een aantal activiteiten van 26 weken naar 8 weken. We vinden het belangrijk om de aanvragen ook binnen die kortere termijn goed te kunnen behandelen. Daarom onderzoeken we de mogelijkheid van een zogenaamde omgevingstafel. Daarnaast is het onderwerp participatie een belangrijke pijler van de Omgevingswet. We kijken, in aanvulling op wat er in onze Omgevingsvisie al is opgenomen over participatie, hoe we dit gaan vormgeven en uitwerken in participatiebeleid. Samen met de ODRN optimaliseren we de processen, verkennen we de wijzigingen in toetsingskaders en regelen we de ontsluiting met het nieuwe DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).

III. Toezicht en handhaving

Parallel aan de Omgevingswet loopt de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor bouwen. De wet heeft als doel om de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Voor ons vergunningenproces betekent dit dat het ruimtelijk spoor wordt losgekoppeld van het technisch spoor. Voor een deel van de aanvragen (de laagste risicoklasse) gaat de (bouw)technische toets naar private kwaliteitsborgers. Dit heeft veel impact op onze werkwijze, procedures en financiën. We gaan een op de Wkb aangepast VTH-beleid opstellen. Hier ligt een kans om het toezichtbeleid meteen zodanig aan te passen dat het beter werkbaar is voor ODRN en dat we er beter financieel op kunnen sturen. En als het mee zit stemmen we dat beleid ook meteen goed af met de regiogemeenten.

IV. Planvorming

Een omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. Binnen de gemeente komt er uiterlijk één omgevingsplan. Vanaf inwerkingtreding is er een tijdelijk omgevingsplan. In het tijdelijke omgevingsplan staan alle bestemmingsplannen, plus de Bruidsschat. Later komen daar de plaatselijke verordeningen bij. Tot 2029 is er een overgangsfase. Het is op korte termijn vooral van belang dat we precies weten hoe we het tijdelijk omgevingsplan kunnen en gaan wijzigen, voor onze vele (woningbouw)ontwikkelingen. Dan kunnen we daar al snel rekening mee houden. We ontwikkelen een standaard structuur.

V. Programma's

Het programma is een flexibel instrument dat kan worden toegepast in verschillende fasen van de beleidscyclus. In een (onverplicht) programma kan het college van B&W bijvoorbeeld het beleid van de omgevingsvisie verder uitwerken. We onderzoeken nog hoe we dit instrument goed kunnen inzetten en hoe dit zich verhoudt tot onze andere beleidsdocumenten.

VI. Omgevingsvisie

In een omgevingsvisie legt de gemeente (de gemeenteraad) haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke omgeving voor de lange termijn vast. De omgevingsvisie is de basis voor programma's en het omgevingsplan. Volgens de Omgevingswet hoeft er pas per 2024 een Omgevingsvisie te zijn. We lopen dus goed voor op schema.

VII. Monitoring en evaluatie

De Omgevingswet heeft op uiteenlopende wijzen consequenties voor monitoring. Waarschijnlijk spelen de meeste consequenties niet direct na inwerkingtreding. Dus hier focussen we ons pas meer op na inwerkingtreding.

VIII. Overige

De Omgevingswet en met name de Wet kwaliteitsborging (Wkb) hebben waarschijnlijk grote gevolgen hebben voor de leges, financiën en organisatie. We brengen de gevolgen in beeld. De VNG gaat ons hier bij helpen. De vier aanvullingswetten vergeten we uiteraard ook niet (Bodem, Geluid, Grondeigendom en Natuur). We onderzoeken de gevolgen. Door de Omgevingswet wijzigt natuurlijk niet alleen de interne werkwijze en de samenwerking met de ODRN; ook wijzigt er veel voor onze burgers en initiatiefnemers. We bekijken hoe we hen het beste kunnen informeren, in aanvulling op de landelijke communicatiestrategie.

Tabel eisen voor inwerkingtreding (IWT)

In de tabel hierna wordt dieper ingegaan op de verschillende *eisen* (niet adviezen) uit de VNG-minimumlijst. Er wordt een korte toelichting gegeven, er wordt ingegaan op de planning, of we het samen gaan doen met de regiogemeenten en of er een college- en/of raadsbesluit nodig is. Ook wordt vermeld of de eis ook in de opdracht ODRN zit. De opdracht ODRN Omgevingswet en Wkb is bijgevoegd (**bijlage 2**). Bij de opdracht ODRN is overigens reeds gekozen om ons vóór inwerkingtreding te richten op uitvoering van de minimale acties. De planning gaat uit van de beoogde nieuwe inwerkingtreddingsdatum van 1 januari 2022.

	Actie VNG-minimumlijst	Korte toelichting	Planning start	Planning afronding	In de opdracht van de ODRN	Samen met regiogemeenten	College- en/of raadsbesluit nodig?
I Algemeen							
II Vergunningen & meldingen							
2	Vergunningen & meldingen - Techniek (kunnen ontvangen)	Het gaat hierbij om de techniek/ICT om aanvragen en meldingen te ontvangen. Dit zit grotendeels in de opdracht ODRN. De ODRN is hier ook vrij ver mee. Uiteraard moet er nog wel veel worden getest.	Reeds gestart	2020 - Q4	Grotendeels	Niet actief	Nee
3	Vergunningen & meldingen - Proces (proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen ingericht)	Dit zit grotendeels in de opdracht ODRN, maar er is wel afstemming met gemeente nodig. Er moet ook een raadsbesluit worden genomen in welke gevallen aan de raad advies instemming bij BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, huidig: projectafwijklingsbesluit) wordt gevraagd.	Reeds gestart	2020 - Q4 (opdracht ODRN) 2021 – Q2 (besluit raad)	Grotendeels	Niet actief	Raadsbesluit advies instemming BOPA (de huidige VVGB bij projectafwijklingsbesluit)
4	Vergunningen & meldingen - Beoordelingen (kunnen beoordelen vergunningaanvragen)	Het gaat hier om veel wijzigingen en nieuwe toetsingskaders (voor geluid, bodem etc.). Er moet nader worden uitgezocht wat er precies wijzigt op de specifieke onderwerpen. Dit zit deels in de opdracht ODRN, maar ligt ook veel bij de gemeente (diverse toetsende vakafdelingen). Medewerkers moeten ook worden opgeleid.	Reeds gestart	2021 - Q3	Deels	Er moet nog onderzocht worden bij welke onderwerpen samenwerking mogelijk is.	Nee
5	Kunnen aanleveren indieningsvereisten Let op: Aanvraagformulieren (=indieningsvereisten) en vergunningcheck hebben <i>eigen</i> toepasbare regels (volgens roadmap dec. 2019)	De landelijke indieningsvereisten worden meegeleverd in de Bruidsschat. De lokale indieningsvereisten (met name bij de RIKS-taken) moeten worden toegevoegd. Die indieningsvereisten zijn in beeld gebracht en hoeven alleen nog maar in de juiste formulieren te worden verwerkt.	Reeds gestart	2020 - Q4	Deels	Beperkt, regiogemeenten hebben vooralsnog eigen beleid op de RIKS-taken. Initiatief Heumen. *	Nee

6	Adviescommissie ruimtelijke kwaliteit ingesteld - Rijksmonumenten	Er is al een gemeentelijke commissie en die moet opnieuw worden ingesteld (raadsbesluit).	Reeds gestart	2021 - Q2	Niet	Nee	Evt. collegebesluit wanneer advies commissie bij vergunningverlening. Raadsbesluit aanwijzing commissie.
7	Vergunningverlening aangepast op Wkb	Zie de tekst over de Wkb bij T&H, punt 12 en 13.	x	x	x	x	x
8	Proces verkennen initiatief ingericht - bijv. Omgevingstafel Doel: snellere afhandeling na betere voorafgaande afstemming (ivm 8w.)	Het is nodig om het proces verkennen initiatief goed in te richten i.v.m. de verkorting beslistermijn van 26w naar 8w, aan de hand van de intaketafel en omgevingstafel en VNG. Daarbij wordt gekeken hoe zich dit verhoudt tot het huidige systeem van vooroverleg. Het is een kans om parallel daaraan te kijken of het mogelijk is om alle initiatieven via één ingang binnen te laten komen. Onderzocht wordt of het ook nodig/handig is om de intaketafel/omgevingstafel in te zetten voor de initiatieven milieu.	Reeds gestart	2020 - Q4. Evt. later voor milieu.	Alleen voor zover het proces moet worden aangepast op de intaketafel /omgevingstafel	Ja, voor zover mogelijk * Initiatief Nijmegen	Nee. Raad wordt wel geïnformeerd.
9	Participatie bij initiatieven ingericht	Beleid wordt opgesteld, in aanvulling op de Omgevingsvisie, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen participatie bij het omgevingsplan, de omgevingsvisie en de programma's en omgevingsvergunningen. Dit wordt waarschijnlijk ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.	Reeds gestart	2021 - Q2	Alleen voor zover proces moet worden aangepast op participatie-beleid	Ja, voor zover mogelijk * Initiatief Nijmegen	Raadsbesluit participatie, in aanvulling op de tekst in de Omgevingsvisie
III Toezicht & handhaving							
12	Toezicht en handhaving ingericht	Zie punt 13.	x	x	x	x	x
13	Toezicht en handhaving aangepast aan Wkb	Een van de belangrijkste/grootste opgaven betreft de implementatie van de Wkb i.r.t. de VTH-taak. Het proces zit in de opdracht ODRN, maar gemeente zal VTH-beleid moeten aanpassen. Het is een kans om T-beleid meteen zodanig aan te passen dat het beter werkbaar is voor ODRN en dat er beter financieel op kan worden gestuurd. Let op: de Wkb heeft mogelijk grote gevolgen voor leges en financiering ODRN algemeen.	Reeds gestart	2021 - Q3	Deels, voor zover het gaat om het proces.	Ja * Initiatief Nijmegen	Collegebesluit VTH-beleid
IV Planvorming							
14	Kunnen wijzigen omgevingsplan (= OP)	Ook een van belangrijkste/grootste opgaven. Het gaat hier zowel om inhoud, proces en techniek. Het is van belang dat we z.s.m. weten hoe we het omgevingsplan precies kunnen wijzigen of daarvan kunnen afwijken (met wijziging OP en/of BOPA), onder meer zodat we daar rekening mee kunnen houden bij gebiedsontwikkelingen. Er moet een nieuwe standaard komen voor wijziging van het tijdelijk omgevingsplan (ter vervanging van de huidige bestemmingsplannen). Het tijdelijk omgevingsplan omvat niet alleen de huidige bestemmingsplannen, maar ook de bruidsschat.	Reeds gestart	2020 - Q4 (intern) 2021 - Q2 (college en raad)	Nee	Nee, in ieder geval niet voor IWT. Bestemmingsplannen van (regio)gemeenten zijn nu erg verschillend.	Nee niet vooraf. Raad wordt wel meegenomen worden bij de structuur van de wijziging van het OP.
15	Kunnen werken met tijdelijk omgevingsplan	Dit gaat over het kunnen toetsen aan het tijdelijk omgevingsplan en het daarbij kunnen bepalen of de activiteit in strijd is met het omgevingsplan. Dit zit in de opdracht van ODRN.	Reeds gestart	2020 - Q4	Ja	Niet actief	Nee
V Programma's							
17	Programma luchtkwaliteit vastgesteld	Nijmegen hoeft niet een verplicht programma luchtkwaliteit te hebben.	x	x	x	x	x
VI Omgevingsvisie							
VII Monitoring en evaluatie							
VIII Overige							

21	Kunnen uitvoeren gedecentraliseerde bodemtaken	Dit gaat over de gevolgen van de Aanvullingswet bodem. Mogelijk gevolgen voor de VTH-taak (bij de ODRN).	Reeds gestart	2021 - Q2	Deels	N.t.b.	Nee
22	Kunnen toepassen procedures en regels voorkeursrecht en onteigenen	Dit gaat over de gevolgen van de Aanvullingswet grondeigendom. De wet- en regelgeving is nog in ontwikkeling. De Aanvullingsregeling wordt volgens de huidige planning Q3 2020 in de Staatscourant gepubliceerd.	2020 Q3	2021 - Q3	Nee	Nee	N.n.b.
23	Kunnen toepassen procedures en regels kostenverhaal	Dit gaat over de gevolgen van de Aanvullingswet grondeigendom en de gevolgen voor anterieure overeenkomsten en exploitatieplannen.	2020 Q3	2021 - Q3	Nee	Nee	N.n.b.
24	Legesmodel, mandaatregelingen en verordening planschade aangepast	Er moeten veel andere vragen worden beantwoord voordat we hier mee aan de slag kunnen. Met name de Wkb heeft mogelijk grote gevolgen voor de leges en de financiering ODRN algemeen. De VNG gaat hier waarschijnlijk binnenkort meer informatie over verschaffen.	2021 Q1	2021 - Q4	Deels	Ja, voor zover mogelijk *. Leges initiatief Druten/Wijchen. Mandaten initiatief Berg en Dal.	Collegebesluit mandaatregeling en. Raadsbesluit legesverordening, en verordening planschade
25	Financiële arrangementen met uitvoeringsorganisaties herzien	Het gaat om de financiële arrangementen met de ODRN. Dit kan pas als er meer duidelijkheid is over wat er precies wijzigt in de processen van de VTH-taak.	2021 Q1	2021 - Q4	Deels	Ja, voor zover mogelijk *. Initiatief Berg en Dal	College- en raadsbesluit financiële arrangementen ODRN (voor zover mogelijk binnen reguliere proces)
26	Communicatie extern - Verstrekken informatie over Omgevingswet	Begin 2021 nadenken over wat door wie moeten worden gecommuniceerd. Het daadwerkelijk naar buiten toe communiceren pas kort voor IWT. De VNG maakt mogelijk een toolkit.	2021 Q1	2021 - Q4	Nee	Ja, voor zover mogelijk *	Nee

* Dit betekent: - een van de regiogemeenten neemt het initiatief, - de initiatiefnemer deelt een concept-stuk m.b.t. de eigen gemeente, over een specifiek onderwerp, met regiogemeenten (bijv. concept-VTH-beleid, aangepast op Wkb), - regiogemeenten overleggen of zij dit al dan niet met kleine aanpassingen willen overnemen